

p r o j e c t

Osbroek - Gerstjens

(Natuur natuurlijk)

WOORD VOORAF

Het Osbroek en de Gerstjens zijn in de streek bekende natuurgebieden. Niet alleen voor talrijke wandelaars die het gebied opzoeken, maar ook voor de echte natuurliefhebber. En toch kan de natuur er nog beter. Met een natuurinrichtingsproject willen AMINAL afdeling Natuur, de VLM en hun partners de natuur in deze gebieden een duwtje in de rug geven

en ze beide dichter bij elkaar brengen; als het ware tot één geheel Osbroek - Gerstjens.

Op de middenbladzijde van deze krant ziet u hoe dat in zijn werk kan gaan en hoe Osbroek - Gerstjens daardoor op termijn zijn unieke karakter kan behouden en versterken.

Via deze infokrant zal u op tijd en stond op de hoogte worden gehouden van het natuurinrichtingsproject Osbroek - Gerstjens.

De eerste editie van deze infokrant biedt een kennismaking met natuurinrichting in het algemeen en dit project in het bijzonder.

Alle inwoners uit de omgeving van het projectgebied Osbroek - Gerstjens krijgen het krantje in de bus. Informatie over de mogelijkheid tot inspraak vindt je achteraan het krantje in het stukje 'uw inspraak'.

(Natuurinrichting)

WAT IS NATUURINRICHTING ?

Natuurinrichting is een instrument dat de overheid de mogelijkheid geeft om de natuur op een actieve manier te beschermen. Het decreet op het natuurbehoud van 21 oktober 1997 is de wettelijke basis van natuurinrichting. Dit decreet, dat officieel "decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu" heet, beschrijft van naaldje tot draadje hoe een natuurinrichtingsproject in zijn werk moet gaan.

Wat betekent dat nu precies ?

Natuurinrichting wil gebieden op zo'n manier inrichten dat de natuur alle kansen krijgt om te herstellen, voort te bestaan of zich te ontwikkelen. Dat is niet vanzelfsprekend, want soms zijn er allerlei belemmeringen voor de natuur. Bebouwing, wegen, rioleringen, stockeren van afval, ... zijn vroeger zo bedacht dat ze de mens zo goed mogelijk dienden, maar de natuur vaak in de verdrukking brachten. We zien dan dat de water- en bodemkwaliteit vermindert, dat in bossen of weiden het aantal plantensoorten verder afneemt en dat bepaalde vogels en amfibieën niet (meer) voorkomen.

Op sommige plaatsen kunnen we via natuurinrichting nieuwe kansen creëren voor de natuur. In deze gebieden worden dan maatregelen uitgewerkt om de natuur verder te laten ontwikkelen. Een voorbeeld: waar je nog dotterbloemen vindt, zorg je ervoor dat het waterpeil op de juiste hoogte blijft zodat deze vochtminnende plant alle kansen krijgt.

Met natuurinrichting worden géén bijkomende gebieden voor natuur afgebakend. Een natuurinrichtingsproject is immers niet overal mogelijk. Een projectgebied moet grotendeels gelegen zijn in een groen-, park-, buffer- of bosgebied volgens de huidige bestemmingsplannen of binnen het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). Voor het natuurinrichtingsproject Osbroek - Gerstjens ligt 95,5 % in deze bestemmingen.

Zicht op het Osbroekstraatje ter hoogte van Docusberg

(Situering)

Uittreksel uit de topografische kaart 1/10.000, raster, kleur, opname 1991-2002 van het NGI (OC-product)

Osbroek - Gerstjens ligt op het grondgebied van de stad Aalst. Het projectgebied heeft een oppervlakte van 181 ha en wordt begrensd door de woningen langs de Ninoofsesteenweg, de Parklaan, de Brusselsesteenweg, de Ronsevaaldreef, de Perenboomstraat, de Groenenbrielstraat en de A. Van De Maelestraat. Het gebied is door de spoorweg en de Dender opgesplitst in 2 delen nl. het Osbroek en de Gerstjens. Tussen beide delen staan oude industriegebouwen die niet in het project zijn opgenomen.

Op het gewestplan en het Bijzonder Plan van Aanleg (BPA) heeft het gebied voor het overgrote deel natuur-, reservaat- en parkgebied als bestemming. Het Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) heeft daarnaast ook nog een aantal stedelijke natuurelementen in Osbroek - Gerstjens afgebakend.

Een groot deel van het project (ongeveer 100 ha) is in eigendom van de stad Aalst en de Vlaamse overheid (AMINAL afdeling Natuur Oost-Vlaanderen en de Vlaamse Milieumaatschappij).

(Uitgangspunten)

De uitgangspunten van het natuurinrichtingsproject Osbroek - Gerstjens zijn gebaseerd op de bosbeheersplannen, de eco-hydrologische studie Osbroek en het erkenningsdossier van het Vlaams natuurreservaat Osbroek - Molenkouter.

1. In de bosbeheersplannen vormt het ecologisch belang de hoofdfunctie. Het economisch belang van het bos in het projectgebied is zeer beperkt. Zowel voor het Osbroek als de Gerstjens is het uitgangspunt het behoud van verschillende soorten bos nl. op de natste gronden (= elzenbroek), op de droogste gronden (= eiken - haagbeukenbos) en op de overgang tussen nat en droog (= vogelkers - essenbos of essen - iepenbos). De natste bostypes zijn sterk gebonden aan grondwaterschommelingen. Voor Molenkouter en de weiden Schotte streven we naar een zo natuurlijk mogelijke overgang tussen weide en bos. Door een begrazing met enkele dieren zal plekgewijs open en meer gesloten begroeiing ontstaan.

2. Op verschillende plaatsen komt ongezuiverd huishoudelijk afvalwater in het projectgebied. In nauw overleg en met medewerking van de stad Aalst wordt het afvalwater uit het gebied gehaald.

3. Osbroek - Gerstjens is een aantrekkelijke omgeving voor 'zachte recreatie' zoals fietsen en wandelen en dat moet ook zo blijven. Het gebied wordt gedeeltelijk toegankelijk gemaakt voor mensen met beperkte mobiliteit.

4. Er zijn diverse maatregelen in verband met het opwaarderen van het landschap: bepaalde taluds worden herbeplant en de relatie tussen de Dender en de Dendervallei, die verbroken werd door de industriële ontwikkeling, wordt waar mogelijk terug hersteld. Bij deze inrichting zullen ook educatie en recreatie hun plek krijgen.

LEGENDE KAART

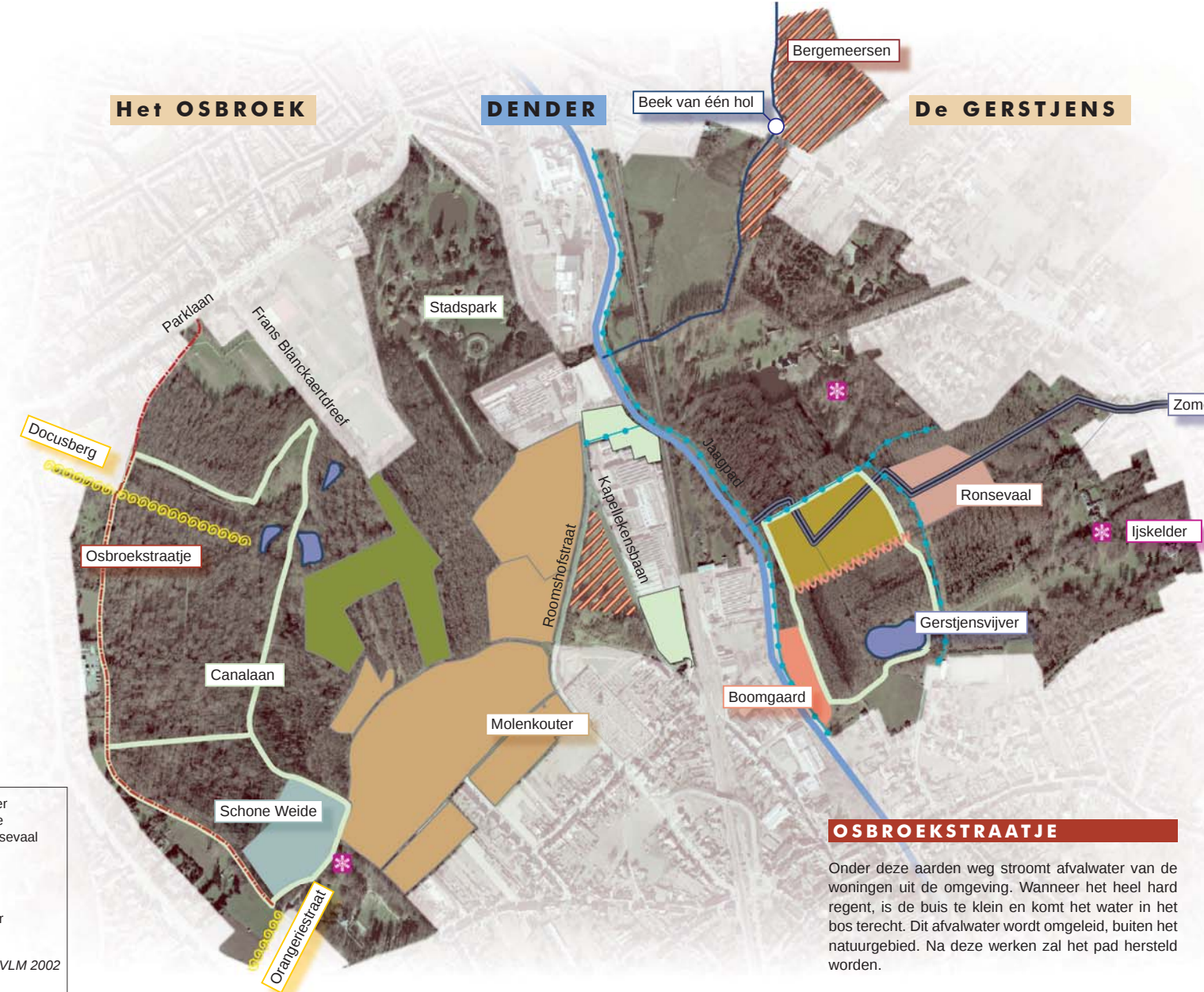
Bron van luchtfoto:
Grootschalige kleurenorthofoto's VLM 2002
(OC GIS-Vlaanderen)

(Recreatie en natuureducatie)

Als wandelaar ben je nooit alleen in het Osbroek of de Gerstjens. Het natuurinrichtingsproject wil de recreatie in deze vorm behouden.

Zowel in het Osbroek als de Gerstjens zal een pad worden ingericht dat ook toegankelijk is voor mensen die minder mobiel zijn. In de Gerstjens zal een klein deel ook toegankelijk worden voor fietsers. Op deze manier kan de fietser het jaagpad verlaten om naar de Gerstenstraat te fietsen. Een moeilijk toegankelijke zone krijgt een knuppelpad. Het gebied krijgt ook een educatief tintje. Borden met informatie over de wandelwegen, over een fietsweg en over de natuur worden verspreid in het gebied geplaatst.

(Plannen voor Osbroek - Gerstjens)

DOCUSBERG

Langs deze dreef zijn de meeste populieren oud of groeien ze niet goed. Behalve enkele zeer grote populieren wordt de rest verwijderd. In de dreef komen nieuwe essen op de hoekpunten en zomereiken op het hoogste deel.

SCHONE WEIDE EN OMGEVING

Een aangepast beheer van deze percelen moet voor een grote bloemenrijkdom zorgen.

OSBROEK

Om het grondwaterpeil op een geschikte hoogte te houden, zullen een aantal duikers in de Canalaan worden vervangen door een stuw en een brugje. Na de werken wordt het pad hersteld en geschikt gemaakt voor mensen met beperkte mobiliteit. In het gebied ten oosten van de Canalaan sterven de populieren af en zullen ze langzaam plaats maken voor boomsoorten die van nature in het gebied voorkomen.

ORANGERIESTRAAT

Deze straat wordt ingericht als een dreef. Daarnaast wil we er ook voor zorgen dat de weg niet wordt uitgespoeld door hevige regens.

MOLENKOUTER

Door hier een beperkt aantal paarden en runderen te laten grazen, krijgen we plekken met struiken en plekken met gras. Op deze manier worden meer plantensoorten verkregen. Er komt ook een veedrinkplaats en beplanting op de valleirand en op het talud.

BEEK VAN EEN HOL

Ter hoogte van het overstort komt enkele keren per jaar afvalwater in deze beek. Door de bouw van een stuwte wordt ervoor gezorgd dat het afvalwater niet in het waardevolste deel van de beek wordt verspreid.

BERGEMEERSEN

Met een aangepast maaibeheer willen we hier een grote bloemenrijkdom ontwikkelen. Dit gebeurt enkel na goedkeuring of met instemming van de eigenaar.

IJSKELDER

Drie ijskelders worden geschikt gemaakt als overwinteringsplaats voor vleermuizen. Dit gebeurt natuurlijk in nauw overleg en enkel met de goedkeuring van de eigenaar.

GERSTJENSVIJVER

De Gerstjensvijver en de vijvers in het Osbroek worden heringericht zodat er terug meer waterplanten en -dieren (bv. kikkers en salamanders) in kunnen gedijen.

RONSEVAAL

In het domein Ronsevaal zullen een aantal niet meer gebruikte graslanden op een natuurlijke manier worden omgevormd tot bos. Dit betekent dat wanneer er boompjes spontaan beginnen te groeien, deze behouden zullen blijven. In de eerste jaren kan het gebied er dan ook ruig uitzien. Via het natuurinrichtingsproject zullen een aantal voorbereidende maatregelen worden uitgevoerd (bv. bestaande afsluitingen weghalen, ...).

GERSTJENS

Een groot aantal populieren zijn in de zomer van 2003 gestorven. Na het kappen van deze bomen worden geen jonge bomen aangeplant, maar behouden we de boompjes die er spontaan groeien. Hierdoor zal er zich een meer natuurlijk bos ontwikkelen.

ZOMERGEMBEEK

De ecologische kwaliteit van de Zomergembeek wordt verhoogd met de bedoeling om de leefbaarheid voor planten en dieren te vergroten. Door de aanleg van collectoren zal de waterkwaliteit sterk verhogen. Het afvalwater van de huizen komt dan immers niet langer in de beek terecht.

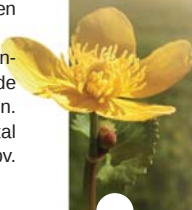
BOOMGAARD

De fruitbomen groeien hier niet goed. Waar de bomen gestorven zijn, worden ze vervangen door andere loofbomen.

(Kwelwater)

De planten in het Osbroek en de Gerstjens zijn erg gevoelig aan schommelingen in grond- en oppervlaktewater. Daarom stellen we voor om maatregelen te treffen die invloed hebben op het water in het gebied. Een studie die de relatie tussen het grondwater en de natuur onderzocht, bracht in het Osbroek een waardevolle kwelvegetatie aan het licht. Deze planten - bv. dotterbloemen - zijn sterk afhankelijk van het 'kwelwater', water dat uit de grond opborrelt. Dotterbloem komt in het gebied nog op verschillende plaatsen voor. Maar als de afvoerbuizen binnen enkele jaren volledig dichtgeslibd zijn en de stuwen het helemaal laten afweten, zal de dotterbloem snel verdwijnen. Het natuurinrichtingsproject wil nu precies de waterhuishouding verbeteren, zodat deze waardevolle kwelvegetatie niet verloren gaat.

(Samenwerking)

Het project Osbroek-Gerstjens is een initiatief van het **Agentschap voor Natuur en Bos** (ANB) en de **Vlaamse Landmaatschappij** (VLM).

Zonder de inspanningen van de **stad Aalst**, het **provinciebestuur Oost-Vlaanderen**, de **Vlaamse Milieumaatschappij** (VMM) en de **Werkgroep Bomen Park Osbroek** zou dit project niet tot stand zijn gekomen.

Werkgroep Bomen
Park Osbroek

• Eiken - Haagbeukenbos ter hoogte van Domein Moeyerson

• Zomergembeek

(Initiatiefnemers)

• Vlaamse Landmaatschappij

De VLM heeft als taak 'samen te investeren in de open ruimte in Vlaanderen'.

Bij de voorbereiding en de uitvoering van natuurinrichtingsprojecten heeft de VLM een ondersteunende rol: secretariaat van projectcommissie en -comité, opstellen van plannen, uitvoering van het project, enz.

Vlaamse Landmaatschappij Oost-Vlaanderen

Ria De Dyn, projectleider
Els Seghers, communicatieverantwoordelijke

Ganzendries 149, 9000 Gent
tel.: 09/244 85 00 - fax: 09/244 85 99
e-mail: els.seghers@vlm.be

• Agentschap voor Natuur en Bos

Het Agentschap voor Natuur en Bos zorgt voor de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van o.a. het Vlaams natuur, bos en parkbeleid. Bij de realisatie van natuurinrichtingsprojecten stuurt ANB het project en zit ze de vergaderingen van het projectcomité en de -commissie voor.

Agentschap voor Natuur en Bos Oost-Vlaanderen

Ann De Grande
Coördinator Natuurinrichting Oost-Vlaanderen

Gebroeders Van Eyckstraat 2-6, 9000 Gent
tel.: 09/265 46 46 - fax 09/265 45 88
e-mail: ann.degrande@lne.vlaanderen.be

(Colofon)

- Grafische vormgeving en foto's: VLM Gent
- Voor meer informatie of exemplaren kan u terecht bij de Vlaamse Landmaatschappij
- Verantwoordelijke uitgever:
ir. Guido Clerx,
wnd. gedelegeerd bestuurder
Gulden-Vlieslaan 72, 1060 Brussel
- Mei 2009